

Paikkatieto auttaa pelastustoimen valvonnassa

Hädän hetkellä jokainen meistä haluaa saada apua mahdollisimman pian – tai ainakin lakien ja ohjeiden mukaisesti. Aluehallintovirasto varmistaa, että tämä toteutuu koko maassa. Pelastusylitarkastaja Markku Kirvesniemi kertoi Positio-toimitukselle, miten valvonnassa hyödynnetään paikkatietoja.

RIIKKA KIVEKÄS

Pelastuslaitokset hoitavat laajalti pelastustehtäviä. He ehkäisevät onnettomuuksia antamalla turvallisuusohjeita ja kouluttamalla turvallisuusviranomaisia. He tekevät palotarkastuksia ja tutkivat palopaikkoja. He torjuvat onnettomuuksia ja osallistuvat väestönsuojeluun.

Palvelutasovaatimukset vaihtelevat alueittain

Pelastuslaitos ja alueellinen pelastustoimi laativat palvelutasopäätöksen, joka on määräaikainen ja perustuu alueellisiin riskeihin. Päätökseen on kirjattu eri palvelujen tasot pelastustoimen alueella. Tasojen on täytettävä asetusten ja ohjeiden edellyttämät minimivaatimukset. Aluehallintovirasto valvoo, että alueellisten pelastustoimien palvelutaso on riittävä ja lainmukainen.

Pelastuslaitos määrittelee alueelliset riskit riskianalyysin avulla. Sen pohjana on neliökilometrin ruutuihin

jaettu ruutuaineisto, johon on koottu tiedot muun muassa asukasmäärästä, kerrosalasta ja tapahtuneiden onnettomuuksien lukumäärästä.

Jokaiselle ruudulle lasketaan tietojen perusteella riskiluokka asteikolla I-IV. Pelastuslaitos voi tarvittaessa korottaa alueen riskiluokkaa manuaalisesti, jos esimerkiksi alueelliset riskit ja uhat kasvavat onnettomuuden seurauksena.

PRONTO tietää pelastajien liikkeet

Pelastuslaitos laatii jokaisesta pelastustehtävästä raportin Pelastustoimen resurssi- ja tietojärjestelmään (PRONTO). Raportti muodostuu hälytysselesteesta, onnettomuusselesteesta ja rakennuspalojen osalta rakennusselesteesta.

Tähän pakolliseen raporttiin liitetään aina onnettomuuskohteen koordinaatit. Lisäksi raportti sisältää muun muassa osallistuneiden yksiköiden määrät ja tunnuksot sekä yksiköittäin hälytysajan, saapumisajan kohteeseen,

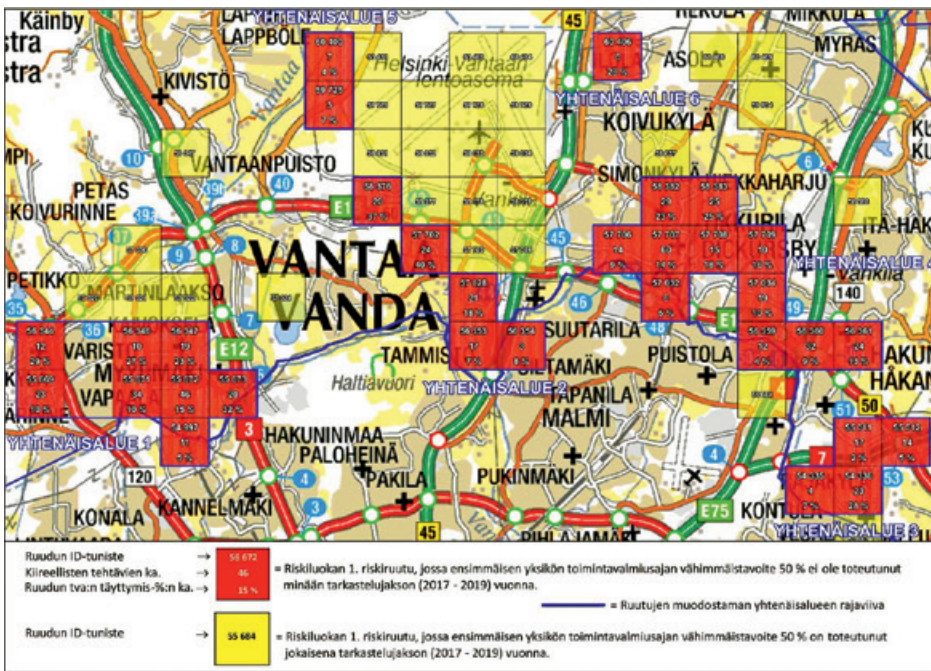
toiminta-ajan kohteessa ja paluujan asemalle. Hälytysselesteeseen kirjataan myös Hätäkeskuslaitoksen ilmoittama onnettomuuspaikan alustava sijainti, joka tilannetta johtanut pelastusviranomaisen varmistaa ennen onnettomuusselesteen laatimista.

Järjestelmästä on saatavilla erilaisia valmiita raportteja ja erillisellä haulla käyttäjä voi hakea tietoa pelastustoimen suoritteista. Tietoihin on usein liitetty osoite tai koordinaatit, jolloin niistä voidaan johtaa alueellisia tilastoja.

Aina valmiina ympäri Suomen

Aluehallintovirasto varmistaa, että pelastustoimen palvelutaso on riittävä kaikkialla Suomessa. Valvonta perustuu osittain erilaisiin selvityksiin toteutuneista pelastustoimen suoritteista.

Onnettomuuksien torjunnassa pääpaino on sen varmistamisessa, että pelastustoimen toimintavalmius onnettomuuspaikalla on riittävä. Toimintavalmiuden tärkeitä mittareita ovat muun muassa kalusto- ja henkilö-

resurssien määrä, toimintavalmiusaika ja tarvittavat suunnitelmat. Kaikista pelastustehtävistä löytyvät nämä tiedot PRONTO-järjestelmästä.

Jokaiselle riskiruudulle on asetettu kansallisesti tavoiteaika toimintavalmiudelle. Aika lasketaan sille, kuinka nopeasti hälytyksen jälkeen pelastusyksiköt saavuttavat kohteen. Tavoite vaihtelee alueen riskiluokan mukaan: I-luokassa tavoite on 6 minuuttia, II-luokassa 10 minuuttia ja III-luokassa 20 minuuttia. IV-luokassa tavoiteaika ei ole asetettu. Tavoite on saavutettu, kun joka toisessa pelastustehtävässä pelastusyksikkö saapuu paikalle ennen tavoiteajan täyttymistä. Tarkemmat tiedot tavoiteajoista löytyvät sisäministeriön toimintavalmiuden suunniteluohjeesta.

Kartta kertoo enemmän kuin tuhat sanaa

”Paikkatiedon avulla pystyn selvittämään, miten eri riskiruutujen alueilla toimintavalmiuden tavoitteet täyttyvät kiireellisissä pelastustehtävissä”, kertoo pelastustoimea valvova pelastusylitarkastaja Markku Kirvesniemi Etelä-Suomen aluehallintovirastosta. ”Esittämällä tiedot kartalla pystyn konkreettisesti näyttämään kaupunginosan tarkkuudella, missä apu tulee paikalle riittävän nopeasti ja missä ei.”

Tavoiteaikojen lisäksi kartalla voi esittää myös muuta kiinnostavaa tietoa alueittain, kuten toimintavalmiusaiko-

"Kartalla pystytyn näyttämään konkreettisesti, missä apu tulee paikalle riittävän nopeasti ja missä ei."

jen keskiarvoja tai pelastustehtävien toimintavalmiuden onnistumisprosentteja. Yhdistelemällä PRONTO-järjestelmän tietoja muihin tilastoihin paikkatietojen avulla saadaan vielä paljon lisää tietoa.

Keskustellen kohti parempaa palvelutasoa

Analyysien tuloksena Aluehallintovirasto saa selville pelastustoimen palvelutason eri alueilla. Tietojen avulla se voi keskustella pelastuslaitosten kanssa ja suunnitella yhdessä heidän kanssaan toimia palvelutason parantamiseksi. Tarvittaessa apuna ovat myös ”kovat keinot” uhkasakon muodossa.

Näin varmistetaan, että jokainen meistä saa apua pelastuslain ja siihen liittyvien asetusten ja ohjeiden mukaisesti riippumasta asuinpaikasta.

JUTTUA VARTEN ON HAASTATELTU:

Markku Kirvesniemi toimii pelastusylitarkastajana Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Hän vastaa pelastustoimen valvonnasta.
 ETUNIMI.SUKUNIMI@AVI.FI.